

Назив оригинала:

THE FAMOUS FIVE: FIVE GO OFF IN A CARAVAN

by Enid Blyton

First published in Great Britain in 1946 by Hodder and Stoughton

Enid Blyton © The Famous Five ©

Enid Blyton's signature is a Registered Trademark of Hodder and Stoughton Limited

Text copyright © Hodder and Stoughton Limited, from 1997 edition

Cover illustration by Laura Ellen Anderson copyright © Hodder and Stoughton Limited

Права за српско издање © 2018 Вулкан издаваштво

Пет пријатеља и циркуска група © 2018 Hodder and Stoughton Limited

ISBN 978-86-10-02185-1



Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Enid Blyton®

ПЕТ  
ПРИЈАТЕЉА

И циркуска  
трупа

Превела Звездана Шелмић

 **Вулканчић**

Београд, 2018.



## Садржај

1. Почетак распуста . . . . .	7
2. Џорџ има сјајну идеју . . . . .	15
3. Стижу камп кућице . . . . .	22
4. Полазак! . . . . .	29
5. Пут до језера Меран . . . . .	37
6. Циркуски камп и Ноби . . . . .	45
7. Чајанка - и ноћна посета . . . . .	52
8. Високо у брдима . . . . .	60
9. Непријатни сусрет . . . . .	67
10. Необична промена . . . . .	74
11. У циркуском кампу је забавно . . . . .	82
12. Диван дан - са ужасним крајем . . . . .	90
13. Џулијан је смислио план . . . . .	98
14. Одлично скровиште . . . . .	106
15. Дешава се неколико ствари . . . . .	113
16. Невероватно откриће . . . . .	120
17. Лу и Ден поново долазе . . . . .	128

18. Унутар брда . . . . .	136
19. Заробљени у подземљу . . . . .	143
20. Нова узбуђења . . . . .	151
21. Дик има одличну идеју! . . . . .	159
22. Крај авантуре . . . . .	166
23. Довиђења, Ноби – довиђења, путници! . . . . .	173

## П Р В О П О Г Л А В Љ Е

### ***Почетак распушта***

„Баш волим почетак летњег распуста“, рекао је Џулијан. „Увек изгледа као да ће трајати бескрајно дуго!“

„Да, распуст увек почне лепо полако“, потврдила је Ен, његова млађа сестра. „А онда пређе у галоп.“

Остали су се насмејали. Тачно су знали на шта Ен мисли.

„Ав!“, зачуо се дубоки глас, као да се још неко сложио с њима.

„Тими мисли да си у праву, Ен“, рекла је Џорџ и погледила по глави великог пса који је лежао крај њих и дахтао. Дик га је такође помиловао, а Тими их је обоје лизнуо.

Четворо деце лежало је у сунчаној башти; била је прва недеља летњег распуста. Обично су за распуст одлазили код своје рођаке Џорџине, у Кирин – али овог пута, за промену, били су са Џулијановом, Диковом и Енином породицом.

Џулијан је био најстарији: висок, снажан дечак одлучног и пријатног лица. Дик и Џорџина били су годину дана млађи. Џорџина је више била налик коврџавом

дечаку него девојчици, а и захтевала је да је зову Џорџ. Чак су је и наставници у школи тако звали. Ен је била најмлађа, мада је, на своју велику радост, последње године доста порасла.

„Тата је јутрос рекао да, ако не желимо да останемо овде преко распуста, можемо да бирамо шта желимо да радимо“, рекла је Ен. „Гласам да останемо овде.“

„Можда бисмо могли да одемо некуда макар на две недеље“, рекао је Дик. „За промену.“

„Да ли да одемо у Кирин и неко време проведемо код Џорџиних родитеља?“, упитао је Џулијан, мислећи да би Џорџ то можда волела.

„Не“, сместа је узвратила Џорџ. „Ишла сам кући на полугодишту, а мама је рекла да тата управо почиње неки од оних својих експеримената – сви знате шта то значи. Ако одемо тамо, мораћемо да се шуњамо на прстима, да шапућемо и стално му се склањамо с пута.“

„То је најгоре кад имаш оца научника“, закључио је Дик, па се пружио на леђа и склопио очи. „Твоја мама не би могла да изађе на крај и са нама и са њим, кад је он усред експериментисања. Било би свашта.“

„Волим стрица Квентина, али помало га се бојим кад добије један од тих напада беса“, признала је Ен. „Страшно виче.“

„Дакле, закључили смо да нећемо ићи у Кирин“, зевнуо је Џулијан. „Барем не овог распуста. Ти увек можеш отићи да видиш маму на недељу дана кад је се ужелиш, Џорџ. А шта ћемо онда радити? Да останемо све време овде?“

Сада су сви лежали полеђушке на сунцу, склопљених очију. Какво врело поподне! Тими је седео крај Џорџ, исплаженог језика, гласно дахћући.

„Немој, Тими“, обратила му се Ен. „Звучиш као да си трчао километрима, а мени је од тога још више врућина.“

Тими јој је нежно спустио шапу на стомак а она је јаукнула. „Јао, Тими, шапа ти је тешка. Склони је.“

„Знате, све нешто мислим: кад би нас пустили да одемо некуда сами, то би било баш забавно“, изјавила је Џорџ, грицкајући влат траве и чкиљећи у ведро плаво небо. „Увек нам је било најзабавније кад смо били сами на острву Кирин. Зар не бисмо могли и овде некуда сами да одемо?“

„Али куда?“, упитао је Дик. „И како? Мислим, не можемо сами да возимо ауто – мада сам сигуран да бих ја то умео. Да идемо бициклима не би било забавно, јер Ен не може да вози брзо као ми остали.“

„И увек се неком пробуши гума“, додао је Џулијан.

„Било би сјајно да можемо да јашемо“, сањалачки је рекла Џорџ. „Само што немамо ниједног коња.“

„Имамо Добија – ено га тамо на ливади“, исправио ју је Дик. „Он је наш. Некада је вукао кочије, али више их не користимо, па сада само пасе.“

„Па један коњ не би могао све да нас понесе“, подсетила га је Џорџ. „Доби нам није од користи.“

Наступила је тишина док су сви лењо размишљали о распусту. Тими је покушао да ухвати муву у лету и зуби су му гласно шкљоцнули.



„Волео бих да могу тако да ловим муве“, уздахнуо је Дик, машући да отера досадну зунзару. „Ходи и ухвати ову овде, Тими, стари друже.“

„А да одемо на пешачење?“, предложио је Џулијан после неког времена. Зачуло се опште гунђање.

„Шта, по оваквом времену? Ти ниси нормалан!“

„Не би нас пустили.“

„Добро, добро“, бранио се он. „Смислите ви онда нешто.“

„Волела бих да одем негде где можемо да пливамо“, саопштила је Ен. „На језеро, на пример, кад већ не можемо на море.“

„Звучи добро“, казао је Дик. „Ох, како ми се спава. Хајде да пожуримо и смислимо нешто пре него што захрчем.“

Али није било лако смислити. Нико није желео да иде у хотел или у приватни смештај. Одрасли би свакако захтевали да иду с њима и чувају их. А нико није хтео да вози бицикл или пешачи по јулској врућини.

„Па, изгледа да ћемо цео распуст провести код куће“, закључио је Џулијан. „Добро, онда ћу да дремнем.“

После два минута сви су спавали у трави, осим Тимија. Кад би његово друштво овако заспало, Тими је сматрао да је постављен на стражу. Велики пас лизнуо је своју господарицу и сео крај ње, начулених ушију и блиставих очију. Дахтао је, али га нико није чуо. Деца су мирно дремала на сунцу и полако су добијала препланули тен.

Башта се налазила на благој стрмини. Са места где је седео, Тими је видео надалеко, и уз и низ пут који је

водио крај куће. Био је то широк пут, али не баш прометан; ипак је ово било село.

Тими је чуо лавез у даљини па је окренуо уши на ту страну. Чуо је људе како корачају путем и поново начулио уши. Ништа му није промакло, чак ни црвендаћ који је мало даље слетео на жбун да ухвати гусеницу. Тихо је зарезао на црвендаћа – само да му јави како је он ту на стражи.

А онда је нешто наишло широким путем, нешто од чега је Тими почео да подрхтава од узбуђења и њушка чудне мирисе који су допирали у башту. Путем се примицала дуга, кривудава колона, уз гласно клопарање точкова – спора колона, коју је предводило неко веома чудно створење.

Тими није имао појма шта је то на челу колоне. То је заправо био велики слон, а Тими је осећао његов мирис, чудан и јак, и није му се допадао. Осећао је и мирис мајмуна у њиховом покретном кавезу, и чуо је лајање дресираних паса из једне од приколица.

Сместа им је одговорио. „Ав-ав-ав!“

Гласан лавез зачас је пробудио све четворо деце. „Умукни, Тими!, гунђала је Џорџ. „Не дижи галаму кад сви спавамо.“

„Ав“, тврдоглаво је поновио Тими и гурнуо господарицу шапом како би се усправила и обратила пажњу. Џорџ је села. Одмах је спазила колону и гласно повикала. „Народе, погледајте! Пролази циркус! Погледајте!“

Сви су сели, наједном разбуђени. Гледали су приколице које су полако пролазиле путем и послушкивали животиње које су урликале и псе који су лајали.

„Погледајте слона како вуче камп кућицу“, рекла је Ен. „Мора да је много јак.“

„Идемо до капије да погледамо изблиза“, јавио се Дик. Сви су устали и потрчали кроз башту, па око куће, до стазе која је водила до капије на путу. Колона је управо прилазила том месту.

Призор је заиста био живописан. Камп кућице биле су јарко обојене и деловале су врло весело. На прозорима су висиле цветне завесице. На предњем крају сваке камп кућице седели су мушкарац или жена којима је припадала, управљајући коњима који су је вукли. Само прву камп кућицу вукао је слон.

„Јаој, зар није узбудљиво!“, узвикнула је Џорџ. „Волела бих да живим у циркусу и целе године путујем с једног места на друго. То би био сјајан живот.“

„Ти не би била ни од какве користи у циркусу“, приметио је Дик. „Не умеш ни звезду да направиш.“

„Шта је то звезда?“, упитала је Ен.

„Оно што ради онај дечко тамо“, показао јој је Дик.

Дечак ког је показао правио је звезде једну за другом, пребацујући се с руку на стопала, па се окретао као то-чак. Деловало је веома лако, али Дик је добро знао да није тако.

„Ах, дакле, то је звезда!“, дивила се Ен. „Волела бих то да научим.“

Дечак се приближио и насмешио им се. Крај њега су скакутала два теријера. Тими је зарежао на псе па га је Џорџ ухватила за огрицу.

„Немој прилазити много близу“, довикнула је дечаку. „Тими није сигуран шта мисли о теби.“

„Нећемо му ништа!“ одговорио је дечак и поново се насмешио. Имао је ружњикаво, пегаво лице и био је чупав. „Нећу дати мојим псима да поједу твог Тимија.“

„Као да би могли!“ љутнула се Џорџ, а онда се насмејала. Теријери се нису одмицали од дечака. Он је пуцнуо језиком, а пси су се сместа подигли на задње ноге и наставили тако да ходају иза њега, смешним ситним корацама.

„Ох, то су дресирани пси!“ рекла је Ен. „Јесу ли твоји?“

„Ова два јесу“, одвратио је дечак „Ово је Лајавко, а ово је Режа. Имам их откако су били сасвим мали – неописиво су паметни!“

„Ав!“ јавио се Тими, очито згађен што види псе да тако чудно ходају. Никад му није ни пало на памет да би пси могли корачати на задњим ногама.

„Где имате следећу представу?“, упитала је журно Џорџ. „Волели бисмо да је видимо.“

„Сада идемо на одмор“, одговорио је дечак. „У брда, на обалу плавог језера. Имамо дозволу да кампујемо тамо са животињама, зато што је далеко од свега па нико нећемо сметати. Улогорићемо се у својим приколицама.“

„Звучи сјајно“, рекао је Дик. „Која је твоја приколица?“

„Ова што управо пристиже.“ Дечак је показао шарену камп кућицу, обојену плаво и жуто, са црвеним точковима. „Ту живим са ујка Деном. Он је главни клоун у циркусу. Ено га, седи напред, са уздама у рукама.“

Деца су се загледала у главног клоуна и сви су помислили како никада нису видели неког ко мање личи на клоуна. Имао је прљаве сиве панталоне и прљаву црвену кошуљу раскопчану око исто тако прљавог врата.

Изгледао је као да не зна ни једну једину шалу нити било какав забаван трик. Заправо, деловао је врло љутито и толико се мрштио, жваћући крај старе луле, да се Ен прилично уплашила. Није ни погледао децу, него се оштро обратио дечаку.

„Ноби! Долази овамо. Уђи у приколицу и направи ми чај.“

Дечак по имену Ноби намигнуо је деци и потрчао ка камп кућици. Било је јасно да га ујка Дан држи на краткој узди! Дечко је протурио главу кроз прозорчић на боку приколице.

„Извините што нисам и вас позвао на чај!“, довикнуо је. „И пса. Лајавко и Режа нису баш расположени да га упознају!“

Колона је одмицала, односећи намрштеног кловна и насмешеног Нобија. Деца су гледала остале приколице; био је то прилично велики циркус. Видели су кавез са мајмунима, па шимпанзу који је седео у углу мрачног кавеза и спавао, па колону прекрасних коња, витких и блиставих, велики вагон са клупама и моткама и платном, приколице у којима живе чланови циркуса и мноштво занимљивих људи који су седели на степеницама својих кућица или корачали крај њих да протегну ноге.

Када је циркус коначно прошао, деца су се полако вратила у свој осунчани део баште. Поседели су, а онда је Џорџ изјавила нешто од чега су се сви озарили.

„Знам шта можемо да радимо овог распуста! Изнајмићемо камп кућицу па идемо да кампујемо негде! Хајде! Молим вас, хајдемо!“

## ДРУГО ПОГЛАВЉЕ

### **Џорџ има сјајну идеју**

Остали су гледали Џорџино узбуђено лице. Сва је поруменела. Дик је пљеснуо руком по земљи.

„Сјајна идеја! Како се нисмо раније сетили!“

„О, *га!* Камп-кућица само за нас! Како то сјајно звучи!“, узвикнула је Ен, блиставих очију.

„Па, морам рећи да то још нисмо пробали“, сложио се Џулијан, питајући се да ли је њихова замисао изводљива. „Мислим, било би сјајно да можемо да одемо у брда. Где је то језеро о коме је говорио онај дечак? Тамо бисмо могли да пливамо, а можда бисмо се упознали и са људима из циркуса. Одувек сам желео да видим како се живи у циркусу.“

„Ох, Џулијане! Па то је још боља идеја!“, Џорџ је одушевљено трљала руке. „Мени се тај Ноби баш допао, а вама?“

„Да“, сложили су се остали углас.

„Али није ми се допао његов ујак“, додао је Дик. „Деловао је врло мрзовољно. Кладим се да муштра Нобија и тера га да ради од јутра до мрака.“

„Џулијане, шта мислиш, хоће ли нам дозволити да сами одемо на камповање?“, упитала је Ен узбуђено. „Мислим да је то најдивнија идеја коју смо икада имали.“

„Питаћемо па ћемо видети“, рекао је Џулијан. „Ја сам довољно велики да пазим на вас.“

„Пих!“, сместа се јавила Џорџ. „На мене не треба нико да пази. А ако неко треба да ме чува, имам Тимија. Кладим се да ће одраслима бити драго да нас се ослободе на недељу или две. Они ионако мисле да је летњи распуст сувише дугачак.“

„Повешћемо Добија да нам вуче камп кућицу!“, изненада је рекла Ен, гледајући ливаду на којој је стајао Доби, мирно терајући муве дугачким репом. „Добију би се то допало! Увек ми се чини да је усамљен на тој својој ливади, јер га само понекад позајми неко од комшија.“

„Па наравно, поћи ће и Доби“, сложио се Дик. „То би било одлично. А где да нађемо камп кућицу? Да ли се могу лако изнајмити?“

„Не бих знао“, казао је Џулијан. „У школи има један дечко – сигурно га и ти знаш, Дик, зове се Пери – и он сваког лета иде на камповање са својом породицом. Знао да изнајмљују камп кућицу. Могао бих да га питам где их налазе.“

„Тата ће сигурно знати“, надовезала се Ен. „Или мама. Одрасли знају такве ствари. Волела бих велику лепу кућицу – црвено-плаву – са малим димњаком, и прозорима са обе стране, и вратима позади, и степеницама за улажење и излажење, и....“

Остали су је прекинули својим идејама и ускоро су сви узбуђено причали о томе – толико гласно да нису приметили неког ко је пришао и стао крај њих, смејући се толиком узбуђењу.

„Ав“, учтиво је рекао Тими. Он је једини остао довољно прибран да примети шта се дешава око њих. Деца су подигла поглед.

„О, здраво, мама!“, рекао је Џулијан. „Стигла си у правом тренутку. Хоћемо да ти испричамо шта смо управо смислили.“

Мајка је села крај њих, смешећи се. „Изгледате заиста одушевљено“, казала је. „О чему се ради?“

„Ево овако, мама“, јавила се Ен пре него што су остали стигли ишта да кажу. „Решили смо да идемо на камповање, само нас четворо! Јао, мама, то ће бити тако забавно!“

„Само вас четворо?“, сумњичаво је поновила мама. „Па, нисам баш сигурна колико је то паметно.“

„Џулијан ће пазити на нас“, додала је брзо Ен.

„И Тими“, рекла је Џорџ, а Тими је лупкао репом по земљи. Наравно да ће пазити на њих! Он то ради већ годинама, и зар није учествовао у свим њиховим авантурама! Луп-луп-луп!

„Мораћу да причам са татом“, изјавила је мајка. „Немојте ме тако разочарано гледати – не могу сама и на брзину да одлучим о тако нечему. Али можда ће све бити у реду јер знам да тата мора на неколико дана на север, и желео би да и ја пођем с њим. Зато ће се можда сложити да је ваше камповање добра идеја. Причаћу с њим вечерас.“



„Можемо повести Добија да вуче камп кућицу, мама“, додала је Ен, блиставих очију. „Можемо ли? Он би волео да пође. Овде му је тако досадно.“

„Видећемо, видећемо“, рекла је мајка, устајући. „А сада боље уђите да се умијете. Време је за ужину. Ен, твоја коса изгледа страшно. Шта си то радила?“

Сви су похитали унутра да се умију, и даље под налетом одушевљења. Мајка их није одбила. Чак је мислила да би могло да се удеси. Дивота, камповати у камп кућици, сасвим сами – да сами кувају и перу – да им друштво прави Доби и, наравно, Тими. То би било сјајно!

Отац је дошао тек касно увече, што је било врло незгодно јер су сви били нестрпљиви да сазнају да ли могу да иду на камповање. Кад је стигао, само још Џулијан није био у кревету, а ни он није сазнао ништа ново.

Завирио је у собу код девојчица. „Тата је уморан и вечера, а мама неће да га гњави док не буде боље расположен. Дакле, нећемо знати до сутра, какав малер!“

Девојчице су гласно уздахнуле. Знале су да неће моћи да заспе док им је глава пуна планова о камповању, а не знају хоће ли моћи да иду!

„Их!“, рекла је Џорџ. „Сад нема шансе да заспим. Сићи ми с ногу, Тими. Стварно је сувише врућина да би ме још и ти грејао.“

Ујутро су их чекале лепе вести. Сели су да доручкују, овога пута сви на време, а Џулијан је упитно гледао мајку. Она се насмешила и климнула главом.

„Да, разговарали смо о томе“, саопштила је деци. „Тата каже да не види зашто не бисте отишли на камповање. Мисли да је то сјајан начин да вежбате да

будете самостални. Али мораће да буду две камп кућице. Не можете све четворо, и још Тими приде, да се гурате у једној.“

„Ох... али Доби не може да вуче две камп кућице, мама“, бунила се Ен.

„Можемо да позајмимо још једног коња“, сетио се Џулијан, „зар не, мама? Тата, хвала што си нам дозволио. Стварно си сјајан.“

„Да, стварно“, додао је Дик.

„Чаробно!“, сложила се Џорџ, узбуђено гледећи Тимија по глави. „Кад можемо да кренемо? Сутра?“

„Ни случајно!“, насмејао се Џулијан. „Тек треба да набавимо кућице, да позајмимо коња, да се спакујемо... Има ту још сто ствари које треба завршити.“

„Можете да кренете следеће недеље, пре него што мама и ја кренемо на север“, казао је отац. „Тако ће се све згодно уклопити. Куварица ће такође добити слободне дане. Ви ћете морати сваког дана да нам шаљете дописницу да кажете како сте и где сте.“

„Звучи узбудљиво“, радовала се Ен. „Мама, ја стварно не могу да доручкујем.“

„Па, ако помисао о камповању тако делује на тебе, онда би било боље да не идеш“, приметила је њена мама. Ен је на то навалила на зобену кашу и апетит јој се брзо вратио. То је било просто невероватно – имати две камп кућице, и два коња, и спавати у кревету на спрат, и кувати напољу на логорској ватри, и...

„Џулијане, ти ћеш бити одговоран за све“, упозорио је отац. „Сада си довољно велики за то. Осталима нека буде јасно да је он главни и морате радити све онако како он каже.“

„Тако је“, поносно је рекао Џулијан. „Ја ћу се старати о свему.“

„И Тими мора бити главни“, додала је Џорџ. „Он је једнако одговоран као и Џулијан.“

„Ав!“, јавио се Тими, пошто је чуо своје име и лупнуо репом по поду.

„Ти си диван, Тими“, насмешила му се Ен. „Увек ћу радити онако како ти кажеш, и онако како каже Џулијан!“

„Свашта!“, насмејао се Дик и погладио Тимија по глави. „Сигуран сам да нас не би ни пустили без тебе, Тимоти. Ти си најбољи чувар на свету.“

„Без Тимија вас свакако не бисмо пустили“, потврдила је мајка. „Знамо да ћете с њим бити безбедни.“

Све је то било веома узбудљиво. Деца су после доручка отишла да се договарају о детаљима.

„Гласам да идемо у брда, на то језеро које је помињао дечак из циркуса“, рекао је Џулијан. „Тако ћемо имати друштво – и то врло занимљиво друштво. Али нећемо бити сувише близу циркусског кампа – вероватно им се не би допало да им се намећемо – него довољно близу да видимо слона кад иде у шетњу, и псе кад вежбају...“

„И спријатељићемо се са Нобијем, зар не?“, журно је упитала Ен. „Он је баш симпатичан. Али држаћемо се подаље од његовог ујака. Чудно је што тако намрштен човек може да буде главни клоун у циркусу.“

„Питам се када и где ће мама набавити камп кућице!“, рекао је Џулијан. „Једва чекам да видим како ће изгледати!“

„Идемо да кажемо Добију!“, предложила је Ен. „Сигурно ће се и он обрадовати!“